

Teater ja muusika

„Sevilla habemeajaja“

Lavastus ja mäng

Eino Uuli lavastajana avaldab end väga mitmet moodi. Ta võib täiesti teose varju kaduda, nagu näit. „Trubaduuri“ puhul, mis õieti oli kontsert kostüümides; ta võib olla tagasihoidlik, nagu näit. „Tännhäuseris“, aga ta võib end särava tujuaga täielgi määralt maksma panna, nagu „Don Pasquales“, ja üleüldiselt lüüa, nagu „Fra Diavolos“.

„Sevilla habemeajaja“ seisab lavastaja eneseavaldamise suhtes umbes „Don Pasquale“ ja „Fra Diavolo“ vahepeal. Uuli-Rootsi „Pasquale“ on ooperi alal meie teatri seni suurim võit sõjas raskuse vaimega ja jääb sellena kustumatult meie mällu. Aga meie häile kergeimat žanri ooperimälestusile seltsib „Marta“ ja teiste kõrval nüüd ka uuslavastatud „Sevilla habemeajaja“.

On väga lõbus istuda saalis, nii lõbus, et vaatajad-kuulajad katavad oma naeruga kohati muusika kinni. See iseendast ei ole muidugi soovitatav, aga lõppude lõpuks on buffo-ooperid kirjutatud selleks, et rahvas neid vaadates naeraks. saalis naerdakse, läheb sageli pafatamatult midagi kaduma — kus seal just ei etendata pantomiimi. Kahju on muidugi kaduma minevast muusikast ja tekstist, aga niikaua kui ei ole keelatud naerda lõbusate lavastuste puhul, ei ole sinna midagi parata. Endastmõistetavalt võib ju nii mõndki teost lavastada nii, et vaatajad ainult naerataksid, aga buffo-ooper kaotaks säärasel ettekandel palju oma mahlakusest. Mis aga väga soovitatav on, on see, et meiegi publik õpiks lühemalt ja kiiremalt naerma, nii nagu seda üldiselt teeb näit. saksa teatri-publik. Naeru-plahvatused ei eksita lavategevust kunagi sel määral, mil seda võivad teha naerupuhangud.

„Sevilla habemeajajat“ ei ole Estonias kunagi uniselt lavastatud, aga Eino Uuli, tundub mulle, on seda siiski teinud kõige elavamalt, kusjuures tal väga heaks abiks on V. Haasi maitsekad ja värvirõõmsad lavakujundid — eriti siseruumistik — ja Nat. Mey palju vaheldusrikkust ja kontraste pakuvad kostüümid.

Sündmustik arenes, kus see vähegi võimalik oli, kõige ülemeehkumast tujus ja näitlejad tekitasid sama tuju vaatesaaliski. Koomikat anti lavastuses igat liiki — peenemast jämedamani —, nii nagu situatsioon seda parajasti nõudis. Elav oli juba kohe moosekantide stseen pärast eesriide esmakordset lahtiminekut, Iga „tasa, tasa!“, mis nii mõnes teiseski ooperis kipub koomiliseks minema, eriti kordumiste puhul, leidis siin oma mängulise põhjenduse. Hästi leitud olid ooperi koomiliste tegelaste maskid.

Nimiosalist mängis mul nähtud — teisel — etendusel Andrei Christiansen, kelle kohta nüüd juba võib kindlasti ütelda, et Estonia on tema isikus juure saanud hea, suuri lootusi äratava jõu. Silmapaistvaile lauluvõimeile seltsib väga lavaline välimus ja liikumine ning mäng näitavad juba suuri edusamme

loomuliku sundimatuse poole. Igal juhul aga võisime seda Figarot juba nautida. Ta oli elav, heatujuline ning toimekas, kord siin, kord seal — ühe sõnaga, nii nagu me seda osavat habemeajajat ning intriigisepitsejat üldiselt kujutleme.

Krahv Almavivat, ooperi armastajat, laulis Jaan Haabjäär v ilusa häälega, nagu ikka. Ja mängis ka — päris meeldiva lahtisusega, mis aga ainult võidak, kui näitleja saaks veel veidi juure teatavat seesmist kindlust. Kus tarvis, oli küllalt kergust, ja oma teeseldud purjusolekut serveeris Haabjäär toreda huumoriga.

Vanast, armunud doktorist narr Bartolo on ikka olnud üks Karl Viitoli hiilgeosi. Nüüdki ta näitab, et ta on nagu loodud bufforollide mängimiseks. Kui palju toredat koomikat on ta miimikas, kõnnakus, üldiselt liikumises ja liigutisid ning — kus tarvis — hääleski! Ta ihnuiskoist „armastaja“ on igati õnnestunud, teravasti ja seejuures mahlakalt joonistatud kuju, mida ikka uuesti vaatad heameelega.

Hästi iseloomustatult, groteskse maski ja välimuse ning sellega kooskõlas oleva mänguga kehastas Ott Raukas ooperi teist vanameest — Rosina muusikaõpetajat Basiliot.

Ants Jõgi notarina, Jaan Johanson Bartolo kokutava teenija Ambrosiona, Bruno Padjus vahtkonna tugevavurrulise ülemana ja Ants Aasma Fiorellona täitsid oma ülesandeid sobiva karakterisusega.

Naisi on „Habemeajajas“ ainult kaks. Dramaatilised ja kannatava naise osad sobivad Ida Loo-Talvarile paremini kui Rosina taoline kerge armastaja, aga temagi oli kena oma ootuses, rõõmus ning ruttu üleminevas meeleheites.

Hella Teder lõi tubakat nuuskava vana teenija Bertana groteskse koomikaga kauaks meelejääva kuju.

W. Mettus